

СУТНІСТЬ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ІНОЗЕМЦІВ

Written by РЯБЧЕНКО ТЕТЯНА ОЛЕКСАНДРІВНА, к.ю.н., старший викладач кафедри конституційного права, теорії та історії держави і права ННІ права Сумського державного університету (м.Суми)
Monday, 09 December 2019 14:16

Визначення конституційно-правового статусу осіб, віднесених до категорії іноземців, має нині першочергове значення, що обумовлено потребою вдосконалення вітчизняного законодавства щодо обсягу, змісту, механізмів реалізації та відповідності міжнародним стандартам основних прав і свобод таких осіб, а також зміцнення міжнародного авторитету України. Аналіз наукових праць за обраною темою свідчить про відсутність єдиного підходу до розуміння понять «правовий статус особи», «правове становище особи», «конституційно-правовий статус іноземців», «правовий режим іноземців» та їх змістовного наповнення, що актуалізує дослідження порушеної проблеми. У сучасній правничій науці усталеним залишається розуміння правового статусу особи як юридично закріпленого становища особистості у суспільстві. М. Вітрук пропонує розрізняти «правовий статус (становище) особи» у широкому та вузькому значеннях як взаємопов'язані явища, реальний зв'язок між якими визначається як відношення цілого і частини. Умовно перше поняття можна розглядати як «правове становище», а друге – як «правовий статус» [1, с. 11, 25–26]. Ядром правового становища особи, на думку автора, є система юридичних прав, свобод, обов'язків і законних інтересів особи в їх єдності, тобто правовий статус особи. Структурними елементами правового становища особи є громадянство та правосуб'єктність як необхідні умови володіння правовим статусом особи та його юридичні гарантії.

Конституційно-правовий статус є різновидом правового статусу особи. Доцільним є розмежування понять конституційного і конституційно-правового статусу людини. Перше визначається Конституцією України, а друге – як Конституцією України, так і іншими джерелами галузі конституційного права, зокрема, Законами України «Про громадянство України», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та ін. Класифікацію конституційно-правового статусу науковці здійснюють за ознакою громадянства, виокремлюючи такі його види: правовий статус громадянина, правовий статус іноземця, правовий статус особи без громадянства.

У Законі України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» визначено, що іноземцем є особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином іншої держави або держав. Іноземцями, які перебувають на території України на законних підставах, визнано іноземців, які в установленому законодавством чи міжнародним договором України порядку в'їхали в Україну та постійно або тимчасово проживають на її території, або тимчасово перебувають в Україні (п. 7 частини першої статті 1).

У Конституції України містяться два поняття: іноземці та особи без громадянства. Відмінність названих понять обґрунтована конституційним положенням про те, що іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, – за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України (стаття 26). Аналіз принципів міжнародного права дає підстави стверджувати, що особам, які знаходяться на території іншої держави, можуть надаватись такі ж права та свободи, як і громадянам держави на умовах двосторонніх договорів. Тобто, іноземці, які постійно проживають на території іншої держави, знаходяться під охороною країни свого громадянства, і відповідне «подвійне підпорядкування» істотно відрізняє статус цих осіб від статусу осіб без громадянства до моменту набуття ними у визначеному законом порядку громадянства або їх переїзду до іншої держави. Отже, іноземці громадяни та особи без громадянства мають свій особливий правовий статус в Україні, тому їх розмежування є юридично обґрунтованим

СУТНІСТЬ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ІНОЗЕМЦІВ

Written by РЯБЧЕНКО ТЕТЯНА ОЛЕКСАНДРІВНА, к.ю.н., старший викладач кафедри конституційного права, теорії та історії держави і права ННІ права Сумського державного університету (м.Суми)
Monday, 09 December 2019 14:16

[2, с. 105].

Серед учених-конституціоналістів триває дискусія щодо співвідношення понять конституційно-правового статусу і правового режиму іноземців. А. Грабильніков слушно зауважує, що законодавець розмежує правовий статус іноземців та осіб без громадянства й фактично визначає їх правовий режим як порядок їх в'їзду в Україну, перебування в Україні та виїзду з України. На думку дослідника, конституційно-правовий статус іноземних громадян, осіб без громадянства як встановлена нормами матеріального права сукупність їхніх прав та обов'язків і гарантій їх забезпечення є статикою правового регулювання положення цих осіб в Україні. Правовий же режим як встановлена державою система правових норм, правил, режимних заходів організаційно-правового забезпечення реалізації цих статусів через діяльність уповноважених органів є динамікою правового регулювання цього статусу [3, с. 63, 65]. Отже, конституційно-правовий статус іноземців пропонуємо розглядати як цілісний внутрішньо узгоджений комплекс взаємопов'язаних прав, свобод і обов'язків іноземного громадянина, який перебуває в Україні на законних підставах. Ставлення держави до перебування іноземців на її території, загальні принципи регулювання правовідносин, в які вступають іноземці на території держави перебування, визначає режим іноземців.

Список використаних джерел: 1. Витрук Н.В. Общая теория правового положения личности: монография. Москва: Норма, 2008. 448 с. 2.

Бобокал О.М. Актуальні питання конституційно-правового статусу іноземців в Україні.

Держава і право: Юридичні і політичні науки

. 2013. Вип. 61. С. 101–107.

3. Грабильніков А.В. Конституційно-правовий статус і правовий режим іноземців та осіб без громадянства в Україні: співвідношення понять.

Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції»

. 2015. Випуск 6. С. 59–66. {jcomments on}